торм...

Агрофирм... исеме - «Норла...

Узган шимбәдә ит комбинаты кызыл почмагында шушы комбинат, дуңгызчылык комплексы, Синдряков исемендәге, «Рассвет» һәм Якты Күл крестьян хуҗалыклары ассоциацияләре базасында оешкан «Норлат» агрофирмасының учредительләр җыелышы булып узды. Анда агрофирманың генераль директоры итеп «Норлат - Октябрь ит комбинаты» АҖ директоры Роман Саввич Чахмахчев, аның авыл хуҗалыгы буенча урынбасары итеп Мөдәррис Мөхәммәтшевич Сабитов сайланды. Учредительләр җыелышында директорлар Советы да сайланды һәм агрофирма эшчәнлегенә бәйле байтак башка мәсьәләләр дә тикшерелде.

Яңалык

Гарәп теле курслары... УТТда

Мартның береннән технологик транспорт идарәсендә (УТТ) халык соравы буенча ир егетләр һәм хатын - кызлар өчен гарәп графикасын һәм тәҗвид кагыйдәләрен өйрәнү курслары эшли башлый. Укулар атнага өч тапкыр - дүшәмбе, чәршәмбе, җомга көннәрендә үтәчәк һәм шушы көннәрдә 18 сәгатьтә башланачак. Курсларны Ильяс Амишев алып барачак.

Укырга теләүче милләттәшләребез идарәнең кадрлар бүлегенә мөрәҗәгать итә алалар. Укулар бушлай.

Без күпме?

57.458 - 1 гыйнварга районыбызда шул кадәр кеше яши иде. Шулардан 30.070 кеше - авыл җирендә булса, 27.398е - Норлатта.

Бүген район картасында 91 торак пункт исәпләнә. Арада иң зуры - Төрнәстә 528 кеше яшәсә, иң кечкенәсе - Әхмәт разъездында нибары бер йорт.

Николай - тынгысыз... холыклы кеше. Эшли башласа, алны - ялны белми инде. Гомер буена шундый булды. Ә инде чөгендер игү буенча механикалаштырылган звенога җитәкчелек итә башлагач, тынгысызлыгы тагын да артты. Шундый булмаса, хезмәтендә елдан - ел югарырак нәтиҗәләргә ирешә алыр идеме?! Әнә, узган ел Ильдухин звеносы татлы тамыр плантацияләренең һәр гектарыннан 322 центнер шикәр чөгендере җыеп алып, тулаем район буенча беренче урынга чыкты.

Мондый уңышка ирешү җиңел булмады аңа. Туфракны ничек яхшы итеп хәзерләү, орлыкны вакытында күмдерү өчен күпме тырышты ул. Ә инде үсемлекләр шыткач барлык агрочараларны да вакытында үтим дип басудан кайтып керми эшләгән көннәре аз булды. Аның каравы, тырышканда күп нәрсәгә ирешү мөмкин булуын аңлады.

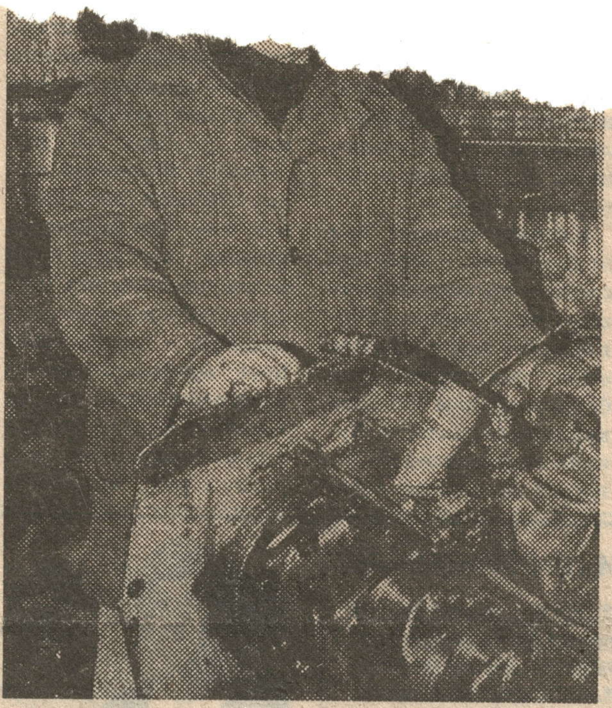

Николай Никитовичның күңеле бүген дә тынгы белми. Югыйсә, моңа нигез дә юк: кышын Т - 70 тракторын җентекләп төзәтеп куйды, чәчкеч - культиваторлары, башка тагылма инвентарьлар да көйләнгән. Әле бергә эшләүче хезмәттәшләренә дә күпме ярдәме тиде. Әмма ни эшләмәк кирәк, холкы шундый инде.

Рәсемдә: Хафизов исемендәге КФХА механизаторы Н.Ильдухин.
Н.АЗИЗОВ фотосы.

ЯҢА БӘЯЛӘР БАШНЫ КАШЫТА

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 4 февраль карары белән, 1 февральдән электр һәм җылылык энергиясенә түләүгә яңа бәяләр куелды.

Алар түбәндәгеләрдән гыйбарәт: җылылык өчен 1 квадрат метрга 840 сум; кайнар суга 1 кубометр өчен кеше башына 7880 сум; салкын су өчен 240 сум, канализация өчен 220 сум түләргә кирәк. Электр белән җылытыла торган өйләрдә яшәүчеләргә электр өчен түләү элеккечә кала.

Иман

ЧИРКӘҮ ӨЛГЕРЕР

Норлатта төзелә башлаган Илья чиркәвендә эшләр берара тукталып калган иде бит. Районның яңа җитәкчелеге күргән гамәли чаралардан соң төзелештә хәл үзгәрде. «Чиркәүне Пасхага өлгертү өчен кулдан килгән ярдәмне күрсәтербез» дигән иде хакимият башлыгы Ф.С.Сибагатуллин. Соңгы айларда газетада да бу төзелештә эшләрнең ничек баруы турында берничә тапкыр язылды инде. Төзелеш бүген ни хәлдә соң? Халыкның шушы соравы белән безнең хәбәрчебез төзелешнең координаторы - Норлат җирле үзидарә Советы рәисе Ф.И.Гайнуллинга мөрәҗәгать итте. Ул менә нәрсәләр әйтте:

- Чиркәү төзелешендә подряд эшләренең төп күләмен 53 нче СМУ башкарды. Аннан соң план буенча газ, су, электр кертелде, ишек алды төзекләндерелде, агач эшләре башкарылды. Норлат шикәр заводы, «Газпромстрой» берләшмәсенең Норлат СМУсы, машина төзү заводы, НГДУ, урман хуҗалыгы аеруча зур өлеш керттеләр. Башка предприятиеләр һәм оешмалар да материал, җиһазлар һәм эшче куллар белән булыштылар. Хәзер чиркәүнең гөмбәзен буйыйсы, тәреләрен монтажлыйсы калды. Эшләрнең сыйфатын да, тизлеген дә контрольдә тотабыз. Кыскасы, быелгы Пасха гыйбадәте Илья чиркәвендә кылыныр дип ышанырга тулы нигез бар.

Т.АЛЕКСЕЕВА.

...
Үлгә...
процен...
Нәтиҗәд...
енча рентабел...
процент кына бу...

- Алга таба болай яш... булмый - доклад буенча фикер алышуда катнашкан авыл эшчәннәре һәм белгечләре чыгышларында бу турыда һәркем ишетерлек итеп әйтелде. Аерым алганда, баш зо...

... али... чишмәләрнең төп игътибарын шуңа туплады.

М.ШӘҺИДУЛЛИН.

ТАГЫН САЛЫМНАР ТУРЫНДА

Район финанс бүлегендә район хакимияте башлыгы урынбасары - финанс бүлеге мөдире Р.Г.Билалов, Октябрь районы буенча дәүләт салым инспекциясе начальнигы Г.Э.Миннегалиев, хокук саклау органнары җитәкчеләре - район прокуроры А.П.Евграфов, аның өлкән ярдәмчесе Э.С.Гыйльманов, район эчке эшләр бүлеге начальнигы В.В.Иванов катнашында үткәрелгән киңәшмәгә җирле, республика, Россия бюджетларына салым түләүдә иң зур бурычлы оешмалар - НГДУ, шикәр заводы, МСО, «Агрохимсервис» акционерлык җәмгыяте, ДРСУ җитәкчеләре һәм баш бухгалтерлары чакырылган иде.

Иң зур бурычлылар исемлегендә беренче торучы НГДУ район бюджетына 15 миллиардтан артыграк тиеш булса, республика бюджетына 57 миллиардлап, Россиянекенә тагын да күбрәк - 86 миллиард бирәселәре бар. Билгеле инде, моның объектив, шулай ук субъектив сәбәпләре дә байтак, әмма салым түләү системасының һәр оешма алдына куйган бурычлары каттый.

Алда китерелгән исемлектә торучы калганнарының бурычлары НГДУныкыннан сизелерлек ким булса да (МСО район бюджетына 647 миллион, ДРСУ - 561 миллион, «Агрохимсервис» АҖе 504 миллион, шикәр заводы 1 миллиард 246 миллион бурычлы), бу аларга салым түләүне алга таба тагы сузарга нигез тудырмый. Шуңа да киңәшмәдә бу хакта сөйләшү җитди һәм конкрет булды. Киңәшмә үткәрүче органнарның бурычлы оешмалардан салым түләүдәге бурычларын каплау буенча чаралар планы һәм график таләп итүләре, кисәтүләре, таләп үтәлмәгән очракта әлеге мәсьәләнең кабат күтәреләчәге бурычлыларны бу мәсьәлә өстендә уйланырга һәм хәлиткеч чаралар күрергә мәҗбүр итәр, мөгаен. Шунда ук бюджет оешмаларының хезмәт хакын айныкын - айга алып барылуын тәэмин итү максатында шәһәребезнең башка предприятиеләренең дә салымнарны үзвакытында түләүләре таләп ителде.

Киңәшмәдә катнашучы пенсия фондының райондагы уполномоченные В.Г.Хоменко предприятиеләрнең пенсия фонды белән үзвакытында исәп - хисап ясап баруы кирәклеген дә искәртте.

…КХ…
да, 11е - «Тәрнәс»тә бул-са, «Комбайн» һәм Куз-нецов исемендәге КХА-ларда унар, «40 лет По-беды»да 9 очрак теркәлгән.

…м- …фес- …ларны …енең жи- …булмавы да, …әт шартларының канәгатьләнмәслек бу-луы, махсус кием, ин-дивидуаль саклану ча-ралары житешмәү дә ча-гыла.

Узган атнада агроп-ромышленность ком-плексы хузмәткәрләре

…төлек идарәсе-нең техника куркыныч-сызлыгы буенча инже-неры Г.С.Зарипов ур-таклаштылар.

Кышкы айларда һәр эшләүчене хезмәтне саклау кагыйдәләренә өйрәтеп, аларны аттес-тацияләү зарур. Моның өчен хуҗалыкта баш белгечләр һәм техника куркынычсызлыгы бу-енча инженерлар соста-вында комиссия төзе-

…ка мастер-скойларында, төзелеш мәйданнарында ай саен Хезмәтне саклау көн-нәре уздыру да ка-гыйдәгә әйләнергә ти-еш. 1997 елга төзелә тор-ган һәм предприятие, оешма житәкчелеге белән эшләүчеләр ара-сындагы барлык хезмәт, социаль - икътисадый һәм профессиональ мөнәсәбәтләрне көйли торган күмәк шар-тнамәләрдә һәм ки-лешүләрдә, хужалык-

…мөмкин …ул бүлмәләрдә …р шыксыз бушлык хөкем сөрә. Инде кай-бер урыннарда терлек-челәр йортларына вак - төяк ремонт ясауга ке-рештеләр һәм ул эшләрне тиз арада тәгәлләргә кирәк. Аңа гына тау кадәр акча кирәкми бит инде. Ни әйтсәң дә, һәр эштә уңышны кешеләр хәл итә бит.

Аннан, сүз бара тор-ган бу өлкәдә махсус кадрлар турында да уйлыйсы бар әле. Әйтик, «Правда» һәм «Ком-

…өйл- …дә куз- …унысын …рәк, ул ко- …а техника кур- …сызлыгының то- …ы өчен вазифасы буенча җаваплы кешеләр сайлана алмый, чөнки комитетлар нәкъ менә ул кешеләрдән таләп итәргә чакырылганнар. Уполномоченныйлар исә производствода хезмәтне саклау өл-кәсендә эшләүчеләрнең законлы хокуклары һәм мәнфәгатьләре сакланга су-гылуны күзәтергә ти-ешләр.

Әйе, хезмәтне сакла… мәсьәләсе нинди генә катлаулы шартларда да күз уңыннан читтә ка-лырга тиеш түгел.

Т.АЛЕКСЕЕВА.

Авыл мәктәбе: эш - гамәлләр һәм проблемалар

Сәләнгешнең үзәк урамнарында иң күзгә ташланып торганы, әлбәттә, мәктәп. Заманча, матур, ике катлы бу бина, төзүчеләр кы-зыл кирпечтән бизәп язып калдыр-ганча, 1993 елда төзелгән. Ә мәктәпнең эчендә бүген нинди тор-мыш белән яшиләр, нинди пробле-маларны хәл итү турында баш ва-талар соң?

Мөгаллимнәр һәм шәкертләр

Заманында салып чы-гу һәм рәткә кертү өчен түгелгән көч әрәмгә китмәгән - 162 укучыга исәпләнгән бу мәктәп күпләрне көнләштерер-лек килеп чыккан. Биек түшәмле, киң коридор-лы мәктәпнең диварла-рына буяуның директор Любовь Анатольевна Галицына күзләрне ял иттерердәй ачык төстәгеләрен сай-лый. Монда класс бүлмәләре дә иркен, киң тәрәзәләрдән кояш нуры да мул төшә...

Мәктәптә предмет ка-бинетларыннан тыш лингафон бүлмәсе дә җиһазланган, компью-терлар, укытуның төрле техник җиһазлары бар. Мәктәптә 18 укытучы бе-лем бирә (арада ир - атлар икәү - физкульту-радан һәм хезмәт укы-тучылары гына). 6 ке-шенең читтән торып уку-ын әйтсәк, ике - өч ел-дан авылда югары бе-лемле педагоглар ар-тасына өмет бар. Ни әйтсәң дә, мәктәптә укытучылар нигездә шу-шы авылныкылар бит. Директорның әйтүенә караганда, һәркем үз эшен яратып, мавыгып башкара, эштә төрле-дән - төрле алымнар кул-ланып, укучыларның уку-га омтылышын артты-рырга тырыша. Ачык дәресләр, төрле КВНнар, викторина, конкурслар, «Бәхетле очрак» һәм «Брейн - ринг» кебек популяр телетапшырулар ти-бындагы занятиеләр һәм стандарт булмаган баш-ка күп кенә чаралар би-редә инде гадәткә кергән. Әле менә чират-тагы атнаны немец те-ленә багышлаганнар.

Мәктәптә дәресләр сәгать 9 нчы яртыда гы-на башлана. Кыңгырау 104 баланы классларга чакырып чыңлый. «За-веты Ильича» ассоциа-циясе Зүзәйдән килеп укучы балалар турында кайгыртуны үз өстенә алган - иртән алып ки-леп, дәресләр беткәч илтеп тә куялар. 11 клас-ска 104 бала булгач, бер класста уртача ничә ба-ла укыганлыгын чама-лагансыздыр. Чыгары-лыш классында фәкать 3 укучы әле. Былтыргы чыгарылыш укытучылар күңелендә аеруча истә калган: һәр бала фан-тазиягә бай, төрледән төрле шөгыльле иде, диләр. Сүз уңаеннан, бу мәктәптә педагоглар ул җәһәттән балаларны кы-сарга, чикләргә кирәк түгел, ә киресенчә мөстәкыйльлек бирү мөһим дип саныйлар. Ә бу аларның олы тор-мышта үз урыннарын тизрәк табуларына бу-лышлык итәчәк. Былтыргы-лар (ә алар сигез бул-ган) чыгарылыш кичәсендә бөтен кеше-не шаккатырганнар: чы-гарылыш кичәсен бер-кемнең ярдәменнән башка менә дигән ит-тереп әзерләгәннәр. Алардагы фантазиягә, күзәтүчәнлеккә исең китәрлек була...

Мәктәптә балаларны тукландыру мәсьәлә-сендә дә әллә ни баш ватып тормыйлар - күптән инде аны гади генә, әмма авылча, крестьянча төпле фикер йөртеп хәл кылганнар. Ата - аналар җыелган-нар да, мондый фи-кергә килгәннәр: бала-ларны ашатырга махсус средство юк икән, һәрберебездән айга унар мең җыярга кирәк - анысын гына табу кул-дан килерлек. Хужалык идарәсе онын - ярма-сын бушлай бирә. Мәктәп яңы участогын-да кирәк кадәр яшелчә үстерәләр. Һәм пешек-че Екатерина Ивановна Баранова укучыларны тәмле ашлар белән сый-лый. Алга таба мәктәп янындагы җимеш бак-часы да менюны бае-тыр. Аннары, хәзер балалар-ны тукландыруга бюд-жеттан акча бирү мәсьәләсе дә хәл ител-де төсле...

Проблемаларга кил-сәк, шунысы куанычлы, биредә алар әллә ни зурдан һәм күп түгел. Иң борчыганы - хезмәт хакы проблемасы хәл ителгән. Ә менә дәрес-ләргә кирәкле күрсәтмә әсбапларның теләгән берсен алып кайта ал-мыйлар әле - акча җит-ми. Аннары, мәктәпнең үз транспорты булмау да сиздерә.

Мәктәптәге традици-яләр арасында иң мө-һиме - мәктәпнең туган көнен билгеләп үтү. Һәр елны балалар да, ос-тазлар да көтеп алалар аны, махсус концер-тлар, кичәләр әзер-лиләр. Ә мәктәпнең ту-ган көнен хәтерлиләр икән, гыйлем йортын яраталар дигән сүз бит бу. Ә бу инде аз нәрсә түгел.

Т.НАЗАРОВА.

Вазифасы җаваплы

Таныш булыгыз: рәсемдә НГДУның пар һәм су белән тәэмин итү цехы эшчесе Николай Кузьмин. Менә инде тугыз ел дәвамында берөзлексез ул производствога хезмәт күрсәтү базасы территори-ясендәге 61 нче бригадада слесарь булып эшли. Николай Павловичка котельня җиһазларын ре-монтлау йөкләнгән. Вазифасын җиренә җиткереп башкара ул.

Н.КВАШНИНА фотосы.

АШЛАМАНЫҢ БУЛГАНЫ ЯХШЫ

Район хуҗалыкларында 25 февральгә минераль ашлама запасы турында мәгълүматлар

Саннарның беренче баганасы - сөрү җирләренең гектарына физик авырлыкта аммиак селитрасы, икенчесе - катлаулы ашламалар (килограммнарда)

Мәгълүматлардан күренгәнчә, минераль ашлама запасы барлык хуҗалыкларда да бертөсле түгел. Югыйсә, быелгы ашлама муллыгында (күз генә тия күрмәсен!) һәр хуҗалыкка да аны бер чамада ташып кую мөмкинлеге бар иде. Дөрес, «Агрохимсервис» АҖенә әле катлаулы ашламаларның бер өлеше генә кайтты һәм кайтырга тиешлесе тагын да күбрәк. Шуңа күрә һәр хуҗалыкта бу кыйммәтле сыйны ничек тә вакытында ташып кую чарасын күрергә тиешләр. Быел бөртекләрдән ким дигәндә гектардан 40 центнер уңыш җыеп алу турында сүз алып барабыз икән, бу максатка кырларны мул итеп ашламыйча ирешү мөмкин булмаячак.

Әйе, ашламаның булганы яхшы. Әмма минераль ашламаны кайтарып кую белән генә эш бетмәгәнлеге дә көн кебек ачык. Ник дисәң, элекке елларда да бөтенләй үк ашламасыз гына иген үстердек дип булмый бит. Аны белеп, грамоталы кулланган, минераль сыйның һәр килограммы файдага китсен, уңышка хезмәт итсен дип тырышкан хуҗалыкларда аларның игелеген күрделәр. Тик ара - тирә булган ашламаны да аяк астында таратып яткырып, аның янгыр сулары белән юылып бетүенә юл куйган хуҗалыклар да булды. Үткән эшкә - салават, дигәндәй, хәзер инде андыйлар үзләре дә моннан тиешле нәтиҗә ясаганнардыр дип уйларга кирәк. Андый хаталар моннан ары кабатланмасын иде. Һәм быел ул яктан күпчелек хуҗалыкларда ныклы тәртип урнаштырылды. Кайтарылган ашлама һәркайда түбә астында. Бу максатларга махсус складларны да, өсте ябулы ындыр табакларын да кулланалар. Әле бит барлык хуҗалыкларда да ашлама өчен типовой складлар юк. Әмма аның язын - җәен җиргә кертелеп бетәчәген ындыр табакларында саклауның да зыяны юк. Буш торган азык цехларын, башка биналарны бу максатларга файдаланучы хуҗалыклар да бар. Бары тик чын хуҗа булу гына кирәк. Әйтик, «Татарстан»,»Заря» һәм кайбер башка хуҗалыкларда ашламаны яраклаштырылган биналарга да таслап, асылыкларга урнаштырганнар һәм өстен полиэтилен элпә белән яхшылап япканнар - кар да, янгыр да тиярлек түгел. Әйткәнебезчә, мондый пөхтәлек күпчелек хуҗалыкларга хас. Әмма арада күпме мәшәкать белән кайтарып бирелгән кыйммәтле сыйны җиренә җиткереп сакламаучылар да бар

Синдряков исем.	177	99
Киекле	204	163
«Правда»	193	29
«Восход»	212	74
Мичурин исем.	200	87
Хафизов исем.	210	145
М.Җәлил исем.	257	124
«Родина»	299	189
«Игенче»	199	118
«Заветы Ильича»	176	44
«Строитель» (МСО)	163	183
«Алга»	169	24
«Комбайн»	141	34
Әлмәт	172	9
«Татарстан»	182	62
«40 лет Победы»	226	131
«Чишмә»	122	31
«Тан»	266	124
«Москва»	345	64
«Үрнәк»	199	63
«Кондырча»	203	270
Кузнецов исем.	213	39
«Заря»	235	136
«Чирмешән»	226	124
Якты күл	220	79
«Төрнәс»	213	68
«Мамык»	155	49
«Рассвет»	202	113
«Сөлчә»	559	223
Район буенча	**200**	**95,8**

икән әле. Бу яктан «Комбайн»,»Чишмә» ассоциацияләрендә, «Кондырча»ның Түбән Норлат бригадасында хәл борчулы. Аларда ашламаларны саклаудагы җитешсезлекләрнең ваклыкларына тукталып тормастан, хәзер, көннәр язга таба авышып, җылыта башлаган чорда ашламаларның кар сулары белән агып китеп әрәм булуын булдырмау чараларын күрергә кирәклеген генә искәртәбез. Әле бит, әйткәнебезчә, тагын шактый күләмдә ашлама кайтасы бар һәм аларын да ышанычлы итеп урнаштыру турында алдан кайгыртырга кирәк.

Бер үк вакытта шул кадәрле ишле ашламаны язын ничек куллану турында да бүгеннән кайгырту сорала. Минераль ашламаларны бары тик чәчкечләр ярдәмендә генә кертү-бурыч итеп куелгач, аны механикалаштырылган юл белән тутыру турында гына сүз алып барырга кирәк. Әлегә ул төягечләр һәр хуҗалыкта да юк, шуңа күрә аларны ясау турында алдан кайгырту сорала. Түбәндәге язмабыз шул максаттан.

«Чирмешән»дә
эшли дә беләләр, ял итәргә дә осталар

Мөнир менә инде ун еллап хуҗалыкта ике вазифа башкара. Беренчесе - малларны ясалма орлыкландыручы, икенчесе - профсоюз комитеты рәисе. Орлыкландыручы аның төп эше булса да, егет аларның һәр икесенә дә бер дәрәҗәдә җаваплы карый. Белеме буенча зоотехник ул. Кәкре Атауда бу белгечлеге буенча эшләргә туры килмәде аңа. Башта Урта Азия якларына китеп, чит җирләрдә яшәде. Ун еллап элек туган ягын сагынып авылына кире әйләнеп кайтты. Җитәкчеләр орлыкландыручы вазифасын йөкләделәр үзенә. Үзагымга куелган бу эшне тиз арада җайга салды Мөнир. Хәзер тулы бер цикл эш өчен шәхсән җаваплы ул. Ә хезмәт нәтиҗәләре һәрчак әйбәт. Узган ел, мәсәлән, хуҗалыкта һәр 100 сыердан 94 бозау алынып, аларның сакланышы тәэмин ителгән икән, монда Хәлиуллинның да өлеше зур. Һәр малга индивидуаль якын килеп, аларның сәламәт үрчем бирүгә мөмкинлекләрен өйрәнә ул, орлыкландыру үткәргәч тә малларны игътибар үзәгендә тота, аларга ректаль тикшерүләр уздыра. Әле менә соңгы дүрт елда янәшәдә эшләүче ярдәмчесе Хәмдия Шакированы да шуңа өйрәтә.

Профсоюз лидеры буларак та Мөнирнең абруе зур авылда. Бәйрәмнәргә кичәләр, карт - карчыкларга ярдәм оештыру, зарарлы цехларда эшләүчеләргә льготалы шартлар булдыру, коллектив килешүләр - боларның барысын да кайгырта Мөнир.

- Барысын да ялт иттереп эшләп куя, хәтта аңа кушылган эшнең үтәлү - үтәлмәвен дә тикшерүне кирәк санамыйм - бик ышанычлы кеше ул,- ди аның турында «Чирмешән» КХАсы рәисе И.Й.Хәниев та.

Рәсемдә: М.Хәлиуллин.

Н.АЗИЗОВ фотосы.

Төягечегез бармы?

Киңәш

Районда чәчкечләргә бөртек һәм ашлама төяү агрегатларына ихтыяҗ зур. Бүген һәр хуҗалыкта аларны кимендә 3 - 4әр булдыру бурыч итеп куела.

Төягечләр төрле вариантта булырга мөмкин. Бүген район авыл хуҗалыгы идарәсенең сезнең игътибарга тәкъдим иткән варианты Саратов өлкәсенең ... эшләнгән.

... ясала. Ул ... гедән гыйбарәт ... мнән кара). ...нең арткы борты урынына конус формасындагы бункер ясап ... шату шнегын... лырга мөмкинлек бирә. Шнек гидромотор (3) ярдәмендә хәрәкәткә китерелә. Гидромотор итеп НШ - 67 гидронасосы файдаланыла. Ул бункерның аскы өлешенә урнаштырыла. Шнекның әйләнүе каешлы тапшыру (4) ярдәмендә башкарыла.

Гидронасоста басымны насос (5) барлыкка китерә. Аның приводының әйләнүе кардан валы(7) һәм чылбырлы тапшыргыч (8) ярдәмендә автомобильнең тапшыру тартмасыннан (6) башкарыла. Гидронасос автомобиль рамына кронштейн ярдәмендә беркетелә.

Шнек белән корпус арасына чәчкечкә бөртек төяүне регулировкалау өчен эшермә урнаштыралар. Ә эшермә гидроцилиндр белән тоташкан гидротапшыргыч ярдәмендә идарә ителә.

Төягеч ясаганда гамәлдән чыгарылган СК - 5 һәм СК - 6 («Колос») комбайннарының узел һәм агрегатларын файдаланырга мөмкин. Ә шнекны «Колос» комбайнының бөртек шнегыннан ясау кулай.

ЗИЛ - 553 - 554 маркалы автомобильләр базасында ясалган төягечләрне куллану нәтиҗәсе аз булган кул хезмәтеннән коткара. Шуның нәтиҗәсендә төяү вакыты сизелерлек кими, бу чәчү эшләрен тизрәк тотарга мөмкинлек тудыра.

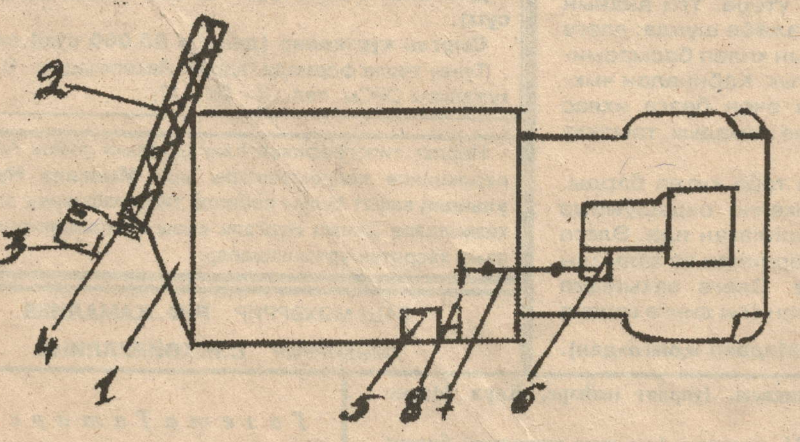

Егетләр... бәрәңге әрчеде

Узган якшәмбедә Кәкре Атау авылы клубында Ватанны саклаучылар көненә багышланган «Ягез әле, егетләр» дигән кичә булды. Сәхнәдә «Чирмешән» КХАсының механизаторлары һәм терлекчелектә эшләүче ир - егетләре көч сынашты, тапкырлыкта ярышты. Рөстәм Габидуллин, Фәнил Сәгыйров, Илнур Сәгыйров, Ильяс Шәһидуллин, Илшат Кыямов, Әхәт Закиров, Рәфис Садыйков, Минвахит Алиевлардан торган дүртәр кешелек командалар гер күтәрү һәм башка физик күнегүләрне үтәп кемнең көчлерәк булуын ачыкласалар, табышмак әйтешеп, скакалка белән сикереп балачакларын искә төшерделәр. Хатын - кыз һөнәре саналган бәрәңге әрчү ярышында да үзләренең осталыкларын күрсәттеләр. «Музыкаль тәнәфес»ләрдә исә күптән авылдашлары күңелен яулаган Фәүзия Кәлимуллина, Әхтәм Хәсәнҗанов, Румия Алиева, Рәшит Кәлимуллин, Кара Күлдән Нәфисә Нигъмәтуллина тамашачыларга һәм кичәдә катнашучыларга үзләренең җырларын бүләк иттеләр.

Ярыш киеренке булды. Кичәне оештыручы клуб хезмәткәрләре, аны алып баручы ассоциация рәисе урынбасары Р.Кәлимуллин тамаша халык күңеленә охшасын өчен тырыштылар. Ул чыннан да күңелле узды. Ә нәтиҗәләргә килгәндә, жюри өстенлекне механизаторлар командасына бирде.

Җ.ШАКИРОВ,
хәбәрче.

ГАИ ГАИ ГАИ

Бер минутны отам дип...

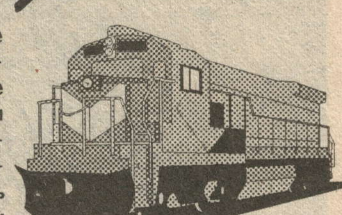

Тимер юл кичүләре аша хәрәкәт куркынычсызлыгы мәсьәләсе ГАИ бүлегендә күп мәртәбәләр кузгатылды инде. Әмма ул проблема бүген дә актуаль булып кала бирә, чөнки тимер юл аркылы ничек тә тизрәк, хәтта килүче поезд алдыннан ук та чыгып калырга тырышучылар очрап тора. Югыйсә бит Россиядә тимер юл кичүендә ел саен 500ләп фаҗига булып, аларда 800ләп кеше үлүе яки җәрәхәтләнүе һәм бу санның поездлар һәлакәтләрендә үлүчеләр саныннан дистәләрчә тапкыр күбрәк икәнлеге мәгълүм.

Дөрес, кызыл ут янып торып та, поезд тиз генә килмичә, озак көтәргә туры килгәли. Әмма тәртип бозуларны бу гына аклый алмый.

Менә быелның ике аенда гына да Норлаттагы 1077 нче километрдагы кичүдә аны ябык көенә 7 аркылы чыгу очрагы теркәлде. Кагыйдә бозучылар арасында В.Н.Трофимов («Агрохимсервис»), И.А.Тимбиков (МСО АТПсы), В.А.Наумов (УТТ), Х.Г.Якупов (суд), Р.Г.Әхмәдиев (УТТ) һәм башкалар бар. Үз машинасындагы пенсионер Ф.А.Пискунов та авария очрагы китереп чыгара. Ул аздан гына поезд астына эләкми кала. Составны экстерн рәвештә туктатырга туры килә.

Шулай булгач, берәр минутны отарга тырышып, гомереңне куркыныч астына кую кирәкме икән соң? Әле бит башкаларга да зур куркыныч яный, поездлар хәрәкәте дә катлаулана. Әле матди зыян китерүчеләр дә бар. Әнә, «Беларусь» тракторы белән билгесез бер тракторчы шлагбаумны ватып киткән.

Алда телгә алынган тәртип бозучыларның барысына да минималь хезмәт хакы күләмендә штраф салынды.

Хәрәкәт иминлеге өчен көрәш рульдәгеләрнең дә, ГАИ хезмәткәрләренең дә уртак эше булырга тиеш. Шул җөмләдән тимер юл кичүләрендә дә.

Х.ӘЮПОВ,
ГАИ бүлеге начальнигы, милиция майоры.

Газета - укучы - газета

ӨМЕТЕМНЕ ӨЗМИМӘЛЕ

Телефон кертүләрен 15 ел көтәм инде. Беренче гаризамны 1982 елда язган идем. Гел вәгъдә итеп килделәр. Түрәләр алышынды, вәгъдәләр кала бирде. 1992 елның маенда тагын бер өмет уты кабынган төсле иде: ул чакта Татарстан хөкүмәтенең 1991 ел, 28 декабрь карары белән телефон займы чыгарылды. Шул чакта беренчеләрдән булып 3 мең тәңкә түләдем мин.

Шуннан соң да вәгъдә иттеләр. Әмма үтәргә генә ашыкмыйлар. Инде яңа заем чыкты. Ә искесе өчен кем җаваплы икән соң? Район элемтә бүлеге җитәкчелегеннән шул хакта ишетәсе иде.

Анатолий Павлович ЯКУНИН.
Норлат шәһәре.

Кыш.

Н.АЗИЗОВ фотоэтюды.

ЯРДӘМЕГЕЗГӘ МОХТАҖБЫЗ, ЯКТАШЛАР

Мин Яңа Әмзәдә туып үстем. Туган төбәгемдәге «Хуҗалар тавы» дип аталган гаҗәеп матур табигать һәйкәле белән гомерем буе горурланып яшәдем. Анда барып кайту җанны сихәтләндерә, шифалы суын татып карагач яшәүгә өметем арта иде. Изге чишмә суын эчеп дәва алырга дип Биләргә баручы кешеләрнең бер вакытта да юллары үкенечле булмады.

Бу язмамда бөек Биләр шәһәре тарихын язып тормасам да, аны күпләр белә булыр. Биләр шәһәре хәрабәләре астында әби - бабаларыбызның изге сөякләре, әлегәчә ачылмаган тарих сәхифәләре ятуы да барыбызга да билгеле. Сүзем исә бүген башка нәрсә хакында. Без, шул төбәктә туып үсеп һәм хәзер Чаллыда яшәүче бер төркем кешеләр, «Биләр фонды» оештырырга булдык. Фонд Яр Чаллы шәһәре хакимияте карары нигезендә рәсми теркәлде. Аның идарә советына Рифкать Курмашев (Аксубай районының Шәрбән авылында туган), Айрат Кәбиров (Дума), Әмир Гайнуллин, Рәмзис Миндубаев (Колбай Мораса), Графит Ибәтуллин (Яңа Әмзә) керә. Фондның үз алдына куйган бурычы борынгы Биләр шәһәре һәйкәлләрен торгызу һәм саклау, бу территориядә археологик казу, реставрация эшләре үткәрү, шул чорга гына хас җитештерү ысулларын торгызу, Биләргә бәйле реклама, басма эшләрне башкарудан гыйбарәт. Узган елның 26 ноябрендә Чаллы шәһәрендә «Биләр шәһәре: үткәне һәм хәзергесе» дигән темага түгәрәк өстәл артында сөйләшү үткәрелде. Анда Чаллы, Казан шәһәрләрендә яшәүче тарихчылар, археологлар катнаштылар, фикер алыштылар.

Бу очрашуны үткәрүдә Чаллы педагогия институты ректораты һәм студентлары актив катнаштылар.

Фонд алдына куелган мәсьәләләр шактый күп һәм катлаулы. Аларны хәл итү зур финанс чыгымнары таләп итә. Шуңа да фонд идарәсе Аксубай, Алексеевск, Әлки, Чирмешән, Чистай һәм башка районнарның оешма, предприятиеләр, аерым эшмәкәрләре һәм башкалардан фонд эшендә катнашуларын, икенче төрле итеп әйткәндә, матди ярдәм күрсәтүләрен сорый. Фондның адресы: Яр Чаллы шәһәре, ГЭС бистәсе, Гидростроительләр урамы, 21 нче йорт, тел.: 42 - 25 - 75.

Камкомбанктагы агымдагы счет 700161685 / 700434, Чаллыдагы «Ак Барс» банкы бүлекчәсендәге счет № 700574.

Нургаяз СӘЛАХОВ.
«Биләр» фонды идарәсе рәисе.

Ветеринария табибы Галина Якшина дүрт аяклы пациентының ашказаныннан 36 см озынлыктагы пычак тартып чыгара. Бакса кушаматлы өч айлык бу эт баласының хуҗасы әйтүенә караганда, ул өстәлдән ашамлык салынган тәлинкәне тартып төшерә. Озак та үтми, авыртудан чинап җибәрә. Хуҗа җентеклебрәк карый торгач, аптырап кала: тәлинкәдәге пычак күренми. Хәерлегә түгел бу, дип, этне ветеринарга алып бара. Чыннан да пычак эт баласының корсагында булып чыга. Буе нибары 50 сантиметрлы бу мәхлук ничек шундый озын пычакны йота алган - шунысы гаҗәп.

Пычак йоткан эт баласы

Үлгәч тә анада бала кайгысы

«Бу хәл 1979 елда булды. Мин ул чакта Көнчыгыш Себер тимер юлында товар поезды машинисты булып эшли идем. Вихоревск шәһәренә җитәрәк (Братскидан 40 чакрым чамасы) мин дә, ярдәмчем дә юл уртасында басып торган хатынны күрдек. Ул составны туктатуны үтенеп, кулларын болгый иде.

Аерым очракларда гына рөхсәт ителә торган тормозга бастык. Ата - бабасын телгә алып сүгенә - сүгенә кабинадан чыктык. Ә ул тыныч кына гафу үтенеп, борылыштан арырак ике баланың - малай һәм кыз баланың - рельста ятуын әйтте. Ә үзе кире борылып, урманга агачлар арасына кереп югалды.

Гаҗәпкә, ул әйткән урында чыннан да йоклап яткан балаларны таптык. Уятырга теләсәк тә, уята алмадык. Аларны беренче торак пунктына барып җиткәч тә милиция бүлегенә тапшырдык.

Берникадәр вакыттан соң безне тикшерүче эзләп тапты. Берничә фоторәсем күрсәтте. Шуларның берсе безгә очрап, фаҗигане булдырмый калган хатын сурәте иде. Ул хатынның - әлеге балалар анасының моннан инде 3 ел элек үлгәнен әйткәч, без телсез калдык. Бу җинаятьнең тарихы коточкыч: балаларның әтисе икенче тапкыр өйләнә, үги ана балаларны күрәлмый, һәм менә ул ирен, әлеге балаларга йоклаткыч дару биреп, аларны рельска куярга ризалаштыра. Янәсе, «гөмбәгә киткәннәр иде дә кайтмадылар».

Җинаять ачылса да суд булмый кала. Ата кеше вөҗдан газабыннан үз - үзен үтерә. Үги ананың гаебен раслый алмыйлар. Иң гаҗәбе шунда: әлеге өрәк безнең поезд алдына тагын килеп басмасынмы. Без тагын поездны туктаттык. Кабинадан чыктык. Ул балаларны коткарган өчен безгә ихлас рәхмәтен әйтте. Аңа җавап бирә алмадык, тамакка төер утырган иде.

Ул, борылып, кабат урманга таба китеп барды. Бу юлы шунысы хикмәтле: икенче очрашуыбыз кыш көне булды. Җирне кар каплаган иде. Әлеге хатын артыннан кар өстендә бернинди эз калмавы безне аеруча гаҗәпләндерде. Әлеге вакыйгага чаклы мин дәһри булсам, моннан соң дингә ышана башладым».

(«Мәдәни җомга»дан).

Белдерүләр

Сатабыз

Тимер юл кичүе янында капиталь гараж. Адрес: Толстой ур., 8 (кичке 6дан соң).

***

1987 елгы, әйбәт хәлдәге «Комби» Москвич автомобиле. Самара өлкәсе, Кошка районы, Иске Кармала авылында Николай Ильич Плешаковка мөрәҗәгать итәргә.

***

Т-40 тракторы, арбасы. Адрес: Кормыш пос., Дружба ур., 21.

***

Западный микрорайонында бөтен уңайлыклары булган, 5 бүлмәле, 145 кв. метрлы йорт. Йортта сауна һәм бассейн, янында 12 сутый бакчасы, 2 автомашиналык гараж, тимер белән эчләнгән баз, каралты - курасы бар. Тел.: 65 - 3 - 11.

***

Әфган поселогында кирпеч йортны ашыгыч төстә, мунчасы бар. Тел.: 5 - 25 - 76.

Фатир эзлибез

Бер бүлмәле фатир эзлим, базар тирәсендә һәм беренче катта булса яхшырак. Түләү килешү буенча. Тел.: 5 - 11 - 58.

***

Фатир эзлибез. Тел.: 5 - 24 - 29.

Октябрь урман хуҗалыгы ОРСы ваклап һәм түмәрләп:

СМД - 20гә пешкәк группасы (бер компл[illegible] 1.900.000 сум).

Д - 240 ка пешкәк группасы (комплекты 1.900.000 сум).

Сырган курткалар (данәсе 90.000 сум) сата.

Түләү төрле формада. Адрес: Лесосклад ур., 2, урман хуҗалыгы ОРСы, тел.: 2 - 26 - 17.

Норлат типографиясе һәм «Дуслык» район газетасы редакциясе коллективлары ире **Мингаяз Нурулла улының** вафат булуы сәбәпле типографиянең элеккеге хезмәткәре Саимә Нургали кызы Мөхәммәтҗанованың авыр хәсрәтен уртаклашалар.

БАШ МӨХӘРРИР **Р.Ф.ҖАМАЛИЕВ.**

МӨХӘРРИР **С.Н.ХӘЙРУЛЛИНА**

Учредительләр: Октябрь район хакимияте һәм редакциянең хезмәт коллективы.

"Дуслык" район газетасы атнаның чәршәмбе, җомга, шимбә көннәрендә чыга, рус һәм чуваш телләренә тәрҗемә ителә.

Безнең адрес: 423000, Татарстан Республикасы, Норлат шәһәре, Карл Маркс урамы, 19.

Телефоннар: баш мөхәррир - 2-12-14, 2-22-81, мөхәррир һәм авыл хуҗалыгы бүлеге - 2-22-51, Советлар һәм җәмәгать оешмалары тормышы, чуваш теленә тәрҗемә буенча мөхәррир - 2-10-44, җаваплы сәркәтип - 2-18-67, рус теленә тәрҗемә буенча мөхәррир - 2-14-16, бухгалтерия, реклама бүлеге, фотокорреспондент - 2-15-63.

Газета Татарстан Республикасының мәгълүмат һәм матбугат Министрлыгында 34 нче номерлы таныклык белән теркәлде.

Ульяновск өлкәсе матбугат һәм мәгълүмат идарәсенең Димитровград типографиясе. Офсет ысулы белән басылды. Күләме - 1 басма табак. Тираж 2071 данә. Заказ № 5738